No. 114. DONDERDAG 22 SEPTEMBER. 1859.

ZES EN DERTIGSTE JAARGANG

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 2.30 buiten Assen franco per post *f* 2.45. — De prijs der Advertentiën is van 1 tot 5 regels *f* 1.00 en voor elken regel meer 15 cent behalve 35 cent zegelregt.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

22 Sept.

De ultramontaansche pers spreekt op dreigenden toon over Frankrijk's eischen aan den Paus, en zegt onder anderen, dat de Catholieke natie, aan wie Rome veel is verpligt en die dit ook gaarne erkent, wel mag toezien, dat haar de Catholieke kroon niet van het hoofd valt.

„*Napoleon III*", zoo predikt zij, „denke aan *Napoleon I*, en wat *Pius IX* betreft, aan het einde van zijn lijden staat — de zegepraal."

Antonelli zwijgt en verbeidt het oogenblik, waarop de schapen uit de Legatien weer terugkeeren in den grooten schaapstal van den Opperherder. 't Is wel mogelijk, maar dan moeten de schapen geheel van gedachten veranderen trouwens de Modenezen, die uit Parijs zijn gekomen, verkondigen luide en met blijdschap, dat Keizer *Napoleon* op hun dankadres antwoordde: „geen buitenlandsche krijgsmagt zal den wil van uw land bestrijden," en die wil is, men weet het, „weg met den Hertog!" en dit beteekent: „weg met de heerschappij, in politieke en administratieve aangelegenheden, van Rome!"

Zoo juichen de Modenezen, en wat doen de Venetianen die nog onder het Huis van Habsburg zuchten?

Zij sluiten den grooten schouwburg van Venetie.

En de redenen daarvan?

Het volk is te neerslagtig, om den schouwburg te bezoeken!

Grievende handeling voor het Oostenrijksch bewind! Iedereen ziet toch daarin eene politieke demonstratie, eene openlijke afkeuring van de staatkunde van Oostenrijk. En dat in een land, overdekt met witrokken, als eens Egypte met sprinkanen!

Zou het wonder zijn, dat Oostenrijk op nieuw troepen zond naar een land, 't welk op zoo menigerlei wijze toont hoe het de Regering, wij zeggen niet veracht, maar toch minacht?

De Oostenrijksche halfofficiële bladen spreken dit wel tegen, maar een Parijsch ministerieel blad verzekert het en vraagt tevens daarbij: of die handelwijze wel strekt, om de opinie in Italie te winnen en Sardinie te bewegen, om de geweren in de magazijnen te bergen?

De *Constitutionnel*, een halve stem van Keizer *Napoleon*, rigt het woord tot Engeland, en wel ter zake van Italie en van den te Villafranca gesloten vrede, en zegt op het verwijt, dat de Keizer maar half werk verrigtte, dit:

„Zou Engeland gaarne hebben gezien, dat de Fransche vloot Venetie vernielde?

„Meent Engeland, dat Frankrijk voor Duitschland terug trok? Dan vergist het zich. De Hertog van Malokoff zou aan den Rijn Frankrijk's magt wel hebben gehandhaafd.

„Maar wat zou het gevolg geweest zijn van al dien strijd?

„De verbreking van het Europeesch evenwigt.

„Meent Engeland, dat Frankrijk niet *genoeg* deed? Wel nu, het helpe, opdat het nog onafgedane worde verrigt — dat het de verdreven Vorsten weder op hunne troonen plaatse!

„Engeland wil, dat de Vorstendommen aan Sardinie zullen komen, maar Sardinie is reeds sterk genoeg, om Italie te *verdedigen*. Italie *op te slikken* is zijne roeping niet.

„De verkiezingen in Italie hebben niet zooveel waarde, als men daaraan toekent, en als Sardinie met de Hertogdommen werd vergroot, zouden de bevolkingen dier landen spoedig het heimwee krijgen naar hunne voormalige Vorsten.

„Maar nog — als die vereeniging geschiedde, zou het evenwigt tegenover *Napels* worden verbroken, en dat is gevaarlijk. Dan zou er ook geen Italiaansch bondgenootschap kunnen ontstaan.

„Engeland, Italie opregtelijk toegedaan, volge Frankrijk's raad."

Engeland zal er wel voor bedanken, maar ieder roept: „als *Napoleon* zóó spreekt tegen zijn geallieerde en zoo (boven gemeld) tegen Italie, spreekt hij dan ook uit twee monden?

En ieder laat er op volgen: *Napoleon* is verlegen met de zaak. Er is strijd tusschen souvereiniteits- en volksregt, en de Keizer wil beiden bevredigen — dat moeijelijk is.

Blijkbaar is het overigens, dat de Keizer tijd wil winnen. Elke morgenstond kan licht geven en eene kleine gebeurtenis verandert zoo ligtelijk de gedaante van Italie!

Dit is wel waar, maar voor Italie niet best.

Zoo heeft de Keizer van China reeds, zonder Zijner Majesteits weten, medegewerkt tot verandering van het politiek tooneel. Zijn aanval op de Engelsch-Fransche krijgsmagt op de rivier de Peiho heeft het verbond tusschen Engeland en Frankrijk versterkt, want beide zijn geslagen en beide moeten zich wreken — dat hun ook wel is toevertrouwd. De Chinesche historie zal invloed hebben op de Italiaaansche kwestie. Welke? Dat is nog moeijelijk te beoordeelen, maar zeer zeker geeft zij aanleiding tot ruggespraak

De Oostenrijksche Regering is niet geheel onverrigter zake uit de Italiaansche school teruggekeerd en heeft althans begrepen, dat zij de Protestanten regt moet laten wedervaren, om zelve op den duur gerust te zijn. Zij heeft openlijk erkend, dat aan de Evangelische kerk dezelfde regten toekomt, die ook aan de R.-Catholieke zijn gegund; gewis niet tot bijzonder veel pleizier van kardinaal *von Rauscher*, de *Univers*, kardinaal *Antonelli* en consorten. Of de kastijding ook goed is, bij groote hardhoorigheid en gevoelloosheid. En hadden wij geen regt, toen wij bij den aanvang van den strijd onmiddelijk profeteerden: „hoe ook de afloop zij — Italie zal er bij winnen!" Groot zijn de resultaten nu reeds van den oorlog en zij zullen nog groeijen. Er is licht ontstoken en de tong is ontboeid, en waar dat plaats heeft, leert het volk bij zijn regt ook zijne kracht kennen. In plaats van *moedeloosheid* en *slaafsche onderwerping*, treedt dan dikwijls *verwondering* over eigene lafheid.

Gelukkig als dat gevoel niet tot uitersten overslaat, en wij hopen vurig, dat Italie zich daarvoor wete te behoeden.

Het *Journal des Débats*, het Parijsche blad, dat met zoo veel voorzigtigheid en talent wordt geschreven, en zeer veel invloed uitoefent op het bezadigd gedeelte des Franschen volks, gaf dezer dagen een artikel, 't welk mildere bepalingen op de drukpersvrijheid te gemoet deed zien, maar het vergiste zich. De Parijsche *Moniteur* is van oordeel, 't welk beteekent, de Keizer zegt: „Frankrijk heeft vrijheid genoeg in dit opzigt en niet te veel. Die vrijheid mag alle handelingen der Regering bespreken, maar vergunt geene aanranding van het keizerschap, der constitutie en der orde.

En wie maakt die constitutie?

De Keizer.

En wie bepaalt wat orde is?

De Keizer.

En wie zegt dat de dagbladen, 's Keizers daden en besluiten besprekende, te veel vrijheid nemen en alzoo eene waarschuwing verdienen, die herhaald en nog eens herhaald doodelijk is?

De Keizer.

Het Parlementaire Frankrijk wordt, praatziek als het onder *Lodewijk Philips* was, wel hard gestraft Toen had ieder kleermaker of schoenmaker, in 't kort, elk die lezen kon, *zijn* dagblad, en liever een maal eten minder, dan verstoken te zijn van de journalistische lectuur — toen was *Thiers* meestal tribune-keelziek en nu leest de Franschman, als hij niets anders weet te doen, en *Thiers* is zoo gezond als een visch!

Alzoo, het *Journal des Débats*, als het inderdaad *meende* wat het zeide, ontving door den *Moniteur* eene niet heusche teregtwijzing, en als het nu mogt antwoorden wat het konde, dan zou het welligt spottend-ernstig vragen:

Is de pers in Frankrijk vrij?

De *Moniteur* zegt het!

Mag de pers over alle handelingen der Regering spreken, zooals zij wenscht en waartoe haars inziens die handelingen regt geven?

De *Moniteur* zegt het.

Ieder die het leest, lacht hardop om den *Moniteur*, en die dat niet durft, lacht in de eenzaamheid, immers is de hand vrij, die de pen voert, als er iemand, namens *Napoleon* achter hem staat met de roede in de hand, achter dezen een ander met een stok en achter dezen eindelijk de beul, die het zwaard hanteert — tot dat er de dood op volgt.

Is die hand vrij, om de pen te doen spreken wat het hart spreekt?

Het *Journal des Débats* heeft nu niets anders te doen, dan zeer voorzigtig te zijn en de wijsheid des Keizers te prijzen.

In Spanje is men zeer druk bezig met de beraamde expeditie tegen de Maroccanen en velen zijn belust op oorlogsroem. Men is benieuwd, hoe de Spanjaarden, die jaren achtereen aan den politieken toren van Babel bouwen, de kastijding van het Moorsche volkje zullen volbrengen.

Zoo geheel gemakkelijk zal dat welligt niet gaan, als er geen accoordje wordt getroffen „vóór de bataille."

Er zijn Spanjaarden — althans dagbladen — die vreezen, dat de Engelschen en Franschen de dreigende Spaansche hand krachteloos zullen maken, op welke wijze dan ook maar die vrees zal wel overdreven zijn. Men zal — dunkt ons — de Spanjaarden wel stilletjes laten baspelen met de Maroccanen.

Wie zou de sterkste — of liever, wie zou de domste zijn?

Uit China is later geen bijzonder nieuws aangebragt. De Engelsche bladen redeneren druk over de geleden nederlaag op de Peiho. De een zegt, dat de vlootvoogden onregtvaardig, de andere, dat zij onvoorzigtig hebben gehandeld, maar allen zingen zij ten slotte in koor en met forsche stem: „Zijne Hemelsche Majesteit moet worden gekastijd, duchtig gekastijd!"

De Engelsche *Daily News* zegt over deze zaak het volgende:

„Ik heb een heer bij mij, die zes weken geleden uit Peking is teruggekeerd. Als Rus vermomd, was hij uit Petersburg derwaarts gereisd, maar twee dagen na zijne aankomst ontdekten de Chinesche autoriteiten de list en bevalen hem terstond te vertrekken Hij is slechts drie weken te Peking gebleven en over Siberie naar de rivier Amur, van daar, aan boord van een Russisch oorlogschip naar Japan en eindelijk herwaarts gereisd. Hij verhaalt dat het Russisch gezantschap nog niet te Peking was en veel moeite hebben zal om er te komen. De leden van dat gezantschap zouden als krijgsgevangenen behandeld en door talrijke politieagenten bewaakt worden. Naar zijne verzekering bevinden zich 100,000 man, onder tenten gelegerd, in de omstreken van Peking. De soldaten van Tien tsing zijn Tartaarsche troepen, over welke een zeer bekwaam Tartaarsch generaal het bevel voert en waaronder zich geen enkel Europeaan bevindt. Nog verzekert genoemde heer kanonnen en revolvers van Engelsch maaksel in de winkels te Peking gezien te hebben. Wat de Amerikanen betreft, men zegt dat zij zich langs een omweg, die hun door de Mandarijnen aangeraden was, naar Peking begeven hebben, maar hoe, men twijfelde of het hun vergund zou zijn daar binnen te komen."

De *Morning Post*, het orgaan van lord *Palmerston*, helt tot het gevoelen over dat de admiraal *Hope* zich ten opzigte van de magt, de bekwaamheid en de hulpbronnen der Chinezen bedrogen heeft. Hoe verschillend, zegt dat blad, zou de uitkomst geweest zijn, indien de aanval niet geschied ware, vooral in een zoo ondiep vaarwater, of wanneer de Engelsche admiraal zijne zeesoldaten en matrozen ontscheept had, om de forten van ter zijde of van achteren aan te tasten. Het is treurig, zoo gaat de *Morning Post* voort, woorden van afkeuring te moeten uiten, waar zoo veel moed en trouw aan den dag gelegd zijn.

De China Mail grondt zijne beschuldigingen, die zich ook tot de gezanten uitstrekken, nog op geheel andere redenen en meent dat er zeer verkeerd gehandeld is door met zoo groote overhaasting geweld te gebruiken, terwijl er niets gebeurd was dat het vermoeden van kwade trouw bij de Regering te Peking staafde. Wat deed het er toch toe of men die hoofdstad door de Peiho of langs een anderen weg bereikte? Zoodra men zag dat de doortogt op last der Regering gestremd was, had men niet met geweld moeten doorbreken en de bezetting der forten uittarten. „Gelooft men, dat als eene sterk gewapende Fransche of Russische vloot den Teems zonder toestemming van onze Regering wilde opstevenen, men haar naar willekeur zou laten begaan? De hoofdzaak was dat de gezanten te Peking ontvangen werden, en het Chineesch Gouvernement had nooit geweigerd hen te ontvangen. Met kracht en geweld langs de Peiho derwaarts te willen gaan was niets anders dan overmoed of halstarrigheid. Wij moeten de daden der Chinezen niet naar onze Europesche zienswijze afmeten. Wie weet of hunne Regering in de indrukwekkende strijdmagt, met den naam van eere-escorte bemanteld, niet een veroveringskorps gezien heeft, aan dat gelijk, hetwelk in 1644, onder den schijn van hulp te komen bieden, de dynastie der Ming ten behoeve der Tartaren omver wierp."

„Thans, zoo eindigt het artikel in de China Mail, is het onmogelijk de gevolgen dezer ontzettende ramp te berekenen. Zij brengt eene verwarring in de vroegere onderhandelingen, die het voorspellen der ontknooping onmogelijk maakt. De Mogendheden, die de nederlaag leden, moeten ontegenzeggelijk eene genoegdoening erlangen, onverschillig aan welke zijde het goed regt is; het gebeurde met de Arrow te Canton bewijst dat; maar het staat te duchten dat de Chinezen, door hunne vlugtige zegepraal aangemoedigd, een wederstand bieden zullen die de grootste rampen na zich sleept, en dat de wraak ten slotte zeer duur te staan zal komen."

Andere bladen daarentegen stellen de gezanten en den admiraal volkomen in het gelijk en beroepen zich daarbij op het nu openbaar gemaakt officieel rapport van den admiraal *Hope*. Daardoor, meenen zij, wordt het verraderlijk gedrag der Chinezen volkomen bevestigd. Zij waren door den admiraal lang genoeg vooruit gewaarschuwd dat de hinderpalen gewapenderhand vernield zouden worden, indien zij voor de komst der gezanten niet uit den weg waren geruimd, en de daarop gegeven antwoorden waren zes dagen achtereen van ontwijkenden aard. De gezanten waren derhalve in hun volle regt, toen zij den admiraal verantwoordelijk stelden, voor het nakomen van het doel der expeditie en van de voornaamste bepaling van het verdrag van Tien-tsin. En had de admiraal die verantwoordelijkheid van zich afgeworpen, juist dan zou hij zich aan pligtverzuim hebben schuldig gemaakt. Dat, overigens, de Chinesche autoriteiten de gezanten een anderen onbelemmerden weg zouden hebben aangeboden, wordt volgens de bladen, die in dezen geest spreken, door niets bewezen.

Wij deelen nog de volgende Telegrafische berigten mede:

Londen, 18 Sept. De *Observer* deelt mede, dat de Indische Regering reeds Europesche regementen naar China

heeft gevonden, om den handel aldaar gedurende den winter te beschermen. De Regering alhier wacht voor het nemen van verdere besluiten nadere berigten af, dewijl vóór de maand Maart operatien in het noorden van China toch onmogelijk zijn.

19 Sept. De *Times* heeft eene depêche ontvangen uit Constantinopel van gisteren. Daarin wordt gemeld, dat in die stad eene zamenzwering tegen het leven des Sultans ontdekt is. Tweehonderd personen zijn dien ten gevolge in hechtenis genomen en daaronder het hoofd van het complot, *Djafer* pacha van Albanie. Men vermoedt, dat Turksche soldaten er de hand in hebben. Fanatisme is de aanleidende oorzaak.

20 Sept. De *Times* keurt de Spaansch-Marokkaansche expeditie goed.

Het blad, den *Constitutionnel* beantwoordende, zegt, dat het eigenlijk doel van *Napoleon* is, in Italie eene Bonapartistische dynastie te stichten. Het zegt ook, dat de betrekkingen tusschen de Italiaansche en Chinesche kwestien slechts van denkbeeldigen aard zijn, en dat het doel van den oorlog zal zijn, algeheele opheffing van alle menschelijkheid aldaar te voorkomen.

Marseille, 20 Sept. Brieven van de grenzen van Marokko melden, dat de Marokkaansche stammen den 9 dezer hunne aanvallen hervat en huizen van Franschen in de nabijheid der mijnen van Ger Rouban geplunderd hebben. De mijnarbeid heeft men voorloopig moeten staken. Generaal *Esterhazy* heeft den vijand teruggedrongen en eene groote razzia gemaakt. De stad Ouchda is het punt van uitgang der vijandelijke aanvallen en de Marokkaansche regering schijnt er vreemd aan, doch tevens buiten magt om ze te beletten.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

STATEN-GENERAAL.
Tweede Kamer.

Zitting van den 19 *Sept.* Heden is het voorloopig verslag van de commissie van rapporteurs over de ontwerpen tot regeling van het geneeskundig bestuur rondgedeeld. De indruk, dien de voordragten in het algemeen hebben gemaakt, was zeer verschillend. Tegenover het gunstig oordeel van sommigen, stond dat van anderen over, die juist in de veranderingen, die door de eerste als verbeteringen werden beschouwd, volslagen gemis aan vastheid van beginselen meenden te bespeuren.

Zitting van den 20 *Sept.* De Kamer heeft heden de heeren *Wichers* en van *Diggelen* als leden toegelaten. Tot kandidaten voor het voorzitterschap zijn gekozen: 1o. de heer *van Reenen* bij de eerste stemming, 2o. de heer *Dullert*, en 3o. de heer *Meeussen*. De lijst van kandidaten zal den Koning worden aangeboden.

Een veehandelaar te Schiedam had een persoon J. G. genaamd, belast met het overbrengen van een paard naar Utrecht, doch vernam des avonds, dat het paard aldaar niet was aangekomen. Ongerust geworden begaf hij zich naar Rotterdam en gaf de politie kennis van het voorgevallene, en daar men dadelijk den uitgezondene ging nasporen, mogt het in den daaropvolgenden nacht gelukken hem in een publiek huis in handen te krijgen en alzoo in verzekerde bewaring te stellen. Het bleek toen dat hij het paard had verkocht voor eene geringe som en dat hij dit geld reeds grootendeels verteerd had. Het paard en de kooper worden thans ijverig gezocht.

— De beroemde jager *Geert E. Panman*, te Stads-Kanaal, heeft in een dag 3 hazen en 36 patrijzen geschoten, en in vier dagen 9 hazen en 88 patrijzen.

— Eenige dagen geleden is door sommige buitenlandsche dagbladen gemeld, dat de graaf van Vlaanderen ons land zou komen bezoeken. Wij kunnen thans met zekerheid mededeelen, dat eene aanvraag daartoe door het hof van Belgie aan het Nederlandsche is geschied en aldaar met de meeste welwillendheid en voorkomendheid is beantwoord. Men ziet hierin, en teregt, een verblijdend bewijs van toenadering tusschen twee volken, die zoowel op moreel als materieel gebied zoo vele gemeenschappelijke belangen en banden hebben, en wier onderling verkeer met den dag toeneemt.

— Bij het dezer dagen gehouden admissie-examen door de Litterarische fakulteit van de Akademie te Utrecht zijn er van de 14 jongelieden, die zich hadden aangemeld 10 toegelaten; aan de Leijdsche Hoogeschool zijn van de 20 jongelingen 13 toegelaten, en aan de Groninger Akademie van de 3 twee.

Daarle, 18 Sept. **Wij achten wel de vermelding waard een voorval, dat de heer N. N. met zijnen hond had, terwijl hij onlangs een aanzienlijken koppel schapen in deze streken had opgekocht en naar elders vervoerde. Genoemde heer moest namelijk met zijne kudde schapen eene zekere plaats passeren, en ging vooraan, terwijl zijn trouwe hond achter en bezijden dien koppel de wacht hield, dat geen schaap er van afdwaalde. In het geheim werd door iemand, die voor zijne deur stond, een schaap gegrepen en binnenshuis gebragt. De hond, die het verraad bespeurde, vliegt op de nu gesloten deur aan en dan weder naar zijnen meester, met herhaald blaffen, zoodat de heer N. N. vermoedde dat er iets gaande was, en daar de hond telkens naar het huis liep waarvan men de deur had gesloten, verwachtte hij dat daar het verraad zat, en nadat hij er was binnengedrongen, ontdekte hij een zijner schapen, dat voorzeker zou zijn achtergebleven, indien zijn hond zich niet zoo uiterst trouw betoond had.**

Hardenbergh, 10 Sept. In de zitting van den gemeenteraad van gisteren avond is, naar aanleiding van het raadsbesluit van 6 dezer, om aan de p. m. 120 burgers voor hunne vroeger genoten privilegien, ieder 2 bunders grond als schadeloosstelling te geven, gelezen een missive van gedeputeerde staten dezer provincie waarin wordt gevraagd, of die schadevergoeding zal dienen als transaktie voor eene gevoerde of nog te voeren procedure, dan wel als afkoop voor zeker regten en waarin die regten dan bestaan, als ook of die transaktie of afkoop met partikuliere personen of met een bestuur of kommissie zal geschieden, en eindelijk of die gronden welke p. m. 240 bunders zouden bedragen, genomen zullen worden van de vroeger verdeelde, of van andere aan de gemeente toebehoorende gronden? Na eenige diskussien is goedgevonden als antwoord in te zenden: 1o. dat de raad de schadevergoeding van twee bunders beschouwt als afkoop voor regten die door de burgers boven anderen op de marktgronden werden uitgeoefend, welk regt door hen voor een reeks van jaren is gekocht. Dat wijders de onderhandeling met geen ligchaam of bestuur, maar met partikuliere personen is gevoerd, en 3o. dat de raad geneigd is om onder de 240 bunders te voegen 144 van die door de vroeger bestaan hebbende kommissie Bromet c. s. verdeeld zijn, terwijl omtrent de overige 96 bunders nader zou worden overeengekomen. Met verlangen ziet men daarop het besluit van de gedeputeerde staten te gemoet.

— Ofschoon zware bijenkorven dit jaar wel niet tot te zeldzaamheden behooren, verdient toch vermelding, dat een landbouwer bij het Laar uit een korf, die hem buitengewoon zwaar voorkwam, 127 halve ned. ponden honig heeft gehaald.

Steenwijk, 19 Sept. Drie Jongelieden, Zaturdag eene wandeling langs den Woudberg doende, ontwaarden een aap in een der boomen. Met veel moeite gelukte het, hem er uit te jagen, waarbij een hunner een geduchte beet in den duim kreeg. De aap is daarop ontvlugt.

Steenw. Ct.

Groningen, 20 Sept. Naar wij vernemen, zal nog dit jaar worden overgegaan tot het maken van een zijtak, waardoor Veendam met de telegraaflijn tusschen Groningen en Winschoten in verband zal komen, en zal tevens een hulp kantoor te Hoogezand worden opgerigt.

— Ten opzigte van een berigt, uit Odoorn, nopens de talrijke rupsen, die daar de spurrie akker bij akker vernietigen, deelt men ons nu nog de opmerking mede, dat spurrieakkers, doormengd met eenig boekweit, tot nog toe van de rups verschoond blijven. Wij twijfelen niet of deze en gene landman zal, bij volgende jaren, wel eens de proef nemen, door zijn spurriezaad bij het zaaijen met een weinig boekweit te doormengen. *Gr. Cr.*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Uit Perugia wordt gemeld, dat verscheidene Zwitsers tot de bezetting dier stad behoorende, bij den kommandant aanvraag gedaan hebben om ontslag uit de dienst, vermits hun diensttijd verstreken was. De bevelhebber weigerde echter, zonder eenige reden op te geven daaraan te voldoen. De soldaten hierover vertoornd, legden daarop in de kazerne op eene in 't oog loopende wijze hunne ontevredenheid aan den dag. Zij werden ten gevolge daarvan gearresteerd, maar hiermede was de zaak niet geeindigd, want andere soldaten volgden weldra het voorbeeld hunner makkers. Om nu de eersten niet uit de corps-de garde te laten ontvlugten, werd de wacht versterkt doch er had niettemin een gevecht plaats waarbij eenige soldaten gewond werden, terwijl een twintigtal anderen wisten te ontkomen. Des anderen daags bevond men dat ook van de nietgearresteerden een dertigtal manschappen zich zelven ontslagen hadden, want zij verschenen niet op het appél.

— Uit Londen en Parijs verneemt men dat de anglofransche expeditie tegen China op eene bijzonder groote schaal zal worden ondernomen. De dagbladen in beide steden zijn bijna eenstemmig in het oordeel over het door de Chinezen gepleegde „verraad" en eischen eene spoedige en geduchte kastijding. Dat er Russen zouden zijn gezien die de Chinezen in hunnen aanval behulpzaam waren schijnt waar te zijn, doch tevens schijnt er volstrekt géén grond te bestaan, om eene dusdanige poging van den kant der russische regering te vermoeden, en houdt men het er voor dat bedoelde Russen individueel hebben gehandeld, zoodat hunne daad geen aanleiding moet geven tot het vragen om ophelderingen aan het kabinet van St. Petersburg.

ENGELAND.

De *Morning Post* zwaait grooten lof toe aan de militaire dapperheid van *Schamyl*, die, na gedurende 25 jaar de schrik der Russen in den Kaukasus geweest te zijn, thans door verraad der zijnen aan zijne vijanden is overgeleverd. Het blad berekent, dat in dat vierde eener eeuw 20,000 menschen 's jaars in den Kaukasus zijn omgekomen, en dat bijgevolg *Schamyl* Rusland een half millioen menschen heeft doen verliezen. De *Morning Post* hoopt nogthans, dat het hof van St. Petersburg eerbied zal hebben voor het ongeluk van dien dapperen krijgsheld, die alleen door het verraad was te overwinnen. „Ruslands zege is groot genoeg — zegt lord *Palmerston's* orgaan — dat het zich grootmoedig jegens zijnen gevangene kan toonen."

ASSEN, 22 Sept.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

Amsterdam. Maandag, 21 Sept. Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt:

Nederl. $2\frac{1}{2}$ pCt. $64\frac{7}{16}$ percent. dito 4 pCt. $98\frac{1}{4}$ percent. — *Rusland* bij Hope en Comp. 1798 en 1815 5 pCt. $104\frac{3}{8}$ percent. — *Oostenrijk* Nieuwe Metallieken 5 pCt. $75\frac{1}{2}$.

Granen en Zaden.

Koolzaad lager; op April f 363. — Raapolie flaauwer; op zes weken f $34\frac{1}{4}$. — Tarwe hooger. 133 ponds jarige bonte Poolsche f 315. — Rogge hooger; 125 ponds Pruissische f 190. — Garst onveranderd; 105 ponds jarige Manheimsche f 160.

Tot Notaris te Winschoten is benoemd de heer Mr. A. J. de Sitter, Advokaat en Kandidaat Notaris aldaar.

— De Rijksontvangers J. P. van Setten en J. Benning zijn, de eerste van Gieten naar Bolsward en de laatste van Bolsward naar Gieten verplaatst.

— Bij de uitbesteding van de benoodigdheden voor de gevangenis alhier over 1860 is de levering van het roggebrood aangenomen tegen $40\frac{1}{2}$ cent de zes pond; geen der inschrijvers was boven 42 cent; thans echter vragen de bakkers alhier voor het brood 50 cent. Men kan niet gelooven, dat iemand iets zal aannemen met schade voor zich zelven; die het roggebrood dus heeft aangenomen voor $40\frac{1}{2}$ cent heeft nog winst, en is dan eene winst van $9\frac{1}{2}$ cent boven dien per roggenbrood niet boven alle mate, vooral daar deze winst voor het grootste gedeelte door de mingegoeden moet worden betaald. Wij gelooven, dat het meer dan tijd is, dat het bestuur, door wederinvoering der broodzetting, een einde make aan de hooge en willekeurige zetting der bakkers.

Het blijkt zonneklaar, dat de bakkers den prijs van het roggebrood te hoog stellen; het is thans tevens gebleken dat de concurrentie dit kwaad niet kan verhelpen. Er blijft dus niets anders over dan de wederinvoering der broodzetting door het bestuur.

— Pensioen is verleend: aan *H. J. Eichner*, commies der 3e kl. te Dalerveen van f 132, aan *G. H. Voerman*, commies der 1e klasse te Havelte, van f 285, en aan *O. Tissing*, commies der 1e klasse te Gieten, van f 350.

— Te Groningen is overleden de heer *U. G. Schilthuis Jz.*, lid van het collegie van Ged. Staten van dat gewest en lid van het bestuur der Noord-Willemskanaal-Maatschappij.

— Naar men verneemt, zal door het gemeentebestuur van Beesterzwaag, in de gemeente Opsterland, den 1 October aanstaande worden uitbesteed 4 perceelen kunstweg, als: 1o. een zijtak van af den straatweg onder Beesterzwaag over Sparribird naar Wijnjeterp, 2o. van af den bestaanden grindweg door Wijnjeterp naar Appelscha een zijtak door Duurswold naar Bakkeveen. 3o. van af Bakkeveen, over Frieschepalen, naar en door Siegerswoude tot aan den kunstweg door Ureterp naar de Groninger grenzen; 4o. een zijtak van af den straatweg onder Gorredijk naar Heerenveen, langs den zoogenaamden nieuwen weg, tot aan den weg te Jubbega Schurega, in Schoterland. Naar men verneemt, zal dit laatste pand geheel en al met klinkers gevloerd worden, zoo mede het gedeelte van Bakkeveen tot Duurswold; deze 4 perceelen bedragen te zamen eene lengte van 20,370 ellen. *Pr. Gr. Ct.*

Coevorden, 18 Sept. Het afwaterings-kanaal naar Ane is, wat de graafwerken en dijken betreft, afgewerkt; een weinig baggerwerk en het leggen der duikers en bruggen blijft nog over.

De graafwerken in het scheepvaart kanaal vorderen goed. De geheele kanaallengte, van de Coevorder grachten af tot de in aanbouw zijnde schutsluis toe, is, op circa 150 el na, met ploegen werkvolk bezet, terwijl in het buitenkanaal ook reeds eenige ploegen aan het werk zijn.

Door den velen regen begint thans op sommige punten het water te hinderen. Nacht en dag moeten de watermolens aan den gang gehouden worden, en toch hebben de arbeiders sommige putten moeten verlaten, voor deze de behoorlijke diepte hadden. Later moet dit door baggeren worden bijgewerkt.

* **Makkinga,** 19 Sept. De Najaars markt alhier werd heden nog al druk bezocht, doordien het weder niet gunstig was voor het boekweit dorschen, even wel was er weinig vee aangevoerd, waarin de handel niet zeer levendig was, niettegenstaande de prijzen zeer hoog waren, zoo heeft men voor gewone beesten nog al van f 80 — f 120 zien betalen. Voor het overige is de markt voor zooverre bekend, in de beste orde afgeloopen.

* **Oudschoonebeek,** 19 Sept. In den vroegen morgen van den 17 Sept. jl. werd eensklaps de angstkreet gehoord: brand! In een oogwenk stond het huis dat bewoond werd door den kommies *Gustenhoven*, in volle vlam. Aan blusschen viel niet te denken, zoodat het in twee uren tijds een puinhoop was. Door vereenigde krachten der Ingezetenen is de brand alleen bij genoemd huis gebleven. Gelukkig was de wind Oost, anders waren de gevolgen onberekenbaar geweest. Hoe is de brand ontstaan? Men zegt door eene kat. Hoe die 't huis zoo spoedig en in zulk een korten tijd heeft kunnen in brand steken, ligt in 't duister. 't Grootste gedeelte van den inboedel is gered. Huis en meubelen waren tegen brandschade verzekerd.

* **Meppel,** 22 Sept. Op de gister hier gehouden Najaars-veemarkt waren aangevoerd 228 paarden, die grootendeels zijn verkocht geworden voor f 80 tot f 250, 90 veulens voor f 50 tot f 80, 195 vette koeijen voor f 150 tot f 180, 79 gusten voor f 30 tot f 150; 80 Melkkoeijen voor f 70 tot f 144 en 34 stuks jongvee voor f 30 tot f 70; benevens 630 dr. schapen, die van f 3 tot f 6,50 golden. De handel was minder levendig, doch de prijzen hoog.

* Maandag avond is door den heer Kommandant der dd. Schutterij alhier eene lijst in circulatie gebragt, ten einde gelden te bekomen tot het in beteren toestand brengen van de muzijk bij het korps. De hoegrootheid der som wordt bepaald op pl. m. f 400. Wij hopen dat die poging met gunstigen uitslag zal bekroond worden, opdat het muzijkkorps meer aan zijn doel beantwoorde dan thans het geval is. De bij een te brengen gelden zullen voornamelijk strekken ter bekostiging van het onderwijs, te geven door een bekwamen muzijkonderwijzer.

* **Stadskanaal,** 20 Sept. Hoe vaak het ook reeds is aangetoond, welke de gevolgen zijn van het misbruik van den sterken drank, een groot gedeelte des volks wil deze waarheid niet verstaan en verdedigt met kracht de gewaande nuttigheid van dit vergift. Als bewijs der slechte resultaten, welke het gebruik van dien drank oplevert, moge het volgende dienen:

J. V., veenarbeider, stond hier algemeen als een volslagen dronkaard bekend. Toen hij eens de vergadering der afd. St-Kanaal, tot afschaffing van den sterken drank, had bijgewoond, kwam hij op de gedachte zich ook van 't gebruik van dien drank te onthouden. Werkelijk onthield hij zich er pl. m. negen maanden van, tot hij onlangs, toen 't graven

van wijken weer begon, op nieuw zijne oude gewoonte weder aanving. Dronken zijnde, maakte hij twist met een ander arbeider, die hem, zijns ondanks, op den grond wierp, 't welk tengevolge had, dat genoemde J. V. een zijner beenen op twee plaatsen brak. Gisteren is het been door den chirurgijn *Adriani* van O. Pekela, geassisteerd door dr. *de Haas* aldaar, beneden de knie afgezet. Moge deze treurige uitwerking ook anderen tot een waarschuwend voorbeeld zijn.

Meppel, 21 Sept. Gister avond omstreeks $7\frac{1}{2}$ uur is alhier uit de kantonnale gevangenis, door verbreking van de sluiting der cel, waarin hij was opgesloten, en door zich daarna door een luik van boven te doen nederzakken, ontvlugt de beruchte *Heinrich Schulz*, oud 21 jaren, door het Provinciaal Geregtshof van Gelderland wegens diefstal veroordeeld tot 6 jaren tuchthuisstraf welke straf hij te Leeuwarden zou ondergaan, werwaarts hij werd vervoerd. Alle aangewende pogingen, om hem weder in handen te krijgen, zijn tot heden vruchteloos geweest; zijne schuilplaats is nog niet kunnen worden ontdekt.

Om het belang der zaak deelen wij de verordening mede, regelende het openbaar lager onderwijs in deze gemeente, invoegen door den Raad vastgesteld.

De Raad der Gemeente Assen, overwegende dat er uitvoering behoort gegeven te worden aan de wet van 13 Augustus 1857 (Staatsblad No. 103) op het lager onderwijs;

Heeft besloten vast te stellen de volgende verordening, regelende het openbaar lager Onderwijs in deze Gemeente.

Art. 1.

Er zullen in de gemeente zijn vijf scholen voor openbaar lager onderwijs, te weten drie in de kom der Gemeente, eene te Kloosterveen en eene in het gebucht Loon.

Art. 2.

In deze scholen wordt dagelijks onderwijs gegeven des voor- en des namiddags; door de onderwijzers zal zoo noodig gedurende het geheele of gedurende een gedeelte van het jaar avondschool gehouden worden.

Eene instructie aan de Onderwijzers uit te reiken regelt de schooltijden voor dag en avondschool, de vacantiedagen of uren in iedere week, en de vacanties jaarlijks te houden; de uren voor de dagschool vast te stellen, zullen te zamen genomen niet minder mogen bedragen dan vijf, die voor de avondschool bedragen niet minder dan twee uren.

Art. 3

Het onderwijs op de scholen te geven omvat de vakken, vermeld onder letters *a* tot en met *i* van art. een der wet van den 13 Augustus 1857; zoodra zich daartoe de gelegenheid aanbiedt, zullen de onderwijzers door den Gemeenteraad, den Schoolopziener gehoord, verpligt worden in de avondschool onderwijs te geven in een of meer der vakken, opgenoemd onder letters *k* tot *p* van art. 1 der wet en wel in de eerste plaats, in de beginselen der wiskunde en der landbouwkunde.

Art. 4.

Het is den Hoofd- en Hulp-onderwijzers verboden, eenig onderwijs te geven aan de huizen der Ingezetenen.

In andere inrigtingen kunnen zij echter hunne diensten leenen, na daartoe van den raad, de School-commissie gehoord, bekomen verlof.

Art. 5.

Aan elk der hoofdonderwijzers in de ooster- zuider- en noorder Scholen wordteene jaarwedde toegelegd van achthonderdvijftig gulden.

Aan den Onderwijzer te Kloosterveen wordt eene jaarwedde toegelegd van zeshonderdvijftig gulden.

Aan den Onderwijzer te Loon wordt, overeenkomstig artikel 20 der wet, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten eene jaarwedde toegelegd van twee honderd gulden: bovendien wordt hem jaarlijks toegekend eene som van veertig gulden, als schadevergoeding voor het gemis eener vrije woning.

Aan elk der hulponderwijzers, die in de Scholen te Assen ingevolge de wet gevorderd worden, wordt eene jaarwedde toegekend, aan den eersten hulponderwijzer f 250, aan den tweeden f 200, aan dien te Kloosterveen eene jaarwedde van f 200 Voor elken kweekeling die ingevolge de wet, den hoofdonderwijzers moeten bijstaan wordt aan deze eene toelage van f 25,00 verleend.

Voor elk der vakken van meer uitgebreid lager onderwijs, genoemd onder letters *k* tot *p* van art. 1 der wet, die door den hoofdonderwijzer onderwezen worden, zal hem eene toelage van f 25 00 verstrekt worden.

Art. 6.

De onderwijzers zijn verpligt aan de bij hen ter school gaande kinderen te verstrekken: lei, griffel, papier, pen en inkt, tegen vergoeding uit de gemeentekas, van 75 cents voor elk schoolgaand kind; het getal schoolgaande kinderen zal worden berekend naar het middental, te nemen uit het getal van hen, die schoolgaan op 15 Januarij en 15 Julij van elk jaar.

De leer- en leesboeken zullen den onderwijzers na overleg met Burgemeester en Wethouders en den schoolopziener, door de gemeente verstrekt en door hen moeten verantwoord worden.

Ter Secretarie zal in een daartoe bestemd register aanteekening worden gehouden, van het getal en soort der aan de onderwijzers verstrekte schoolboeken.

Art. 7.

De kosten van het onderwijs zullen bestreden worden, door de gewone belastingmiddelen, zoodat de invorderingen op het heffen en invorderen van schoolgelden, thans van kracht, hiermede worden ingetrokken.

Voor elk ter avondschool gaand kind, kinderen van bedeelden en onvermogenden uitgezonderd, dat onderwijs geniet in een of meer der vakken onder letters *h.* tot *p* van art. 1 der wet op 't lager onderwijs vermeld, zal echter eene bijdrage van f 2,50 in het jaar worden gegeven ten behoeve der gemeentekas.

Art. 8.

Aan de hoofdonderwijzers, gelijk ook aan de hulponderwijzers met uitzondering alleen van hen, die aan 't hoofd eener school mogten worden gesteld op eene wedde van minder dan f 200 zal steeds bij hunne benoeming en voor hen, die in betrekking zijn, bij de toekenning der jaarwedden en voordeelen ingevolge deze regeling, de verpligting worden opgelegd, om deel te nemen in het bestaande fonds voor weduwen en weezen van onderwijzers in dit gewest.

Art. 9.

Op de Scholen in deze verordening bedoeld, zullen door de Onderwijzers geene kinderen worden toegelaten, dan die den ouderdom van vijf jaren vervuld hebben en tenzij een bewijs worde overgelegd, dat zij zijn gevaccineerd of de natuurlijke kinderziekte gehad hebben. Op de avondschool worden echter geene kinderen beneden de 8 jaren toegelaten, terwijl zij tusschen de acht en twaalf jaren oud zijnde, tevens bezoekers zullen moeten zijn van de dagschool.

Art. 10.

Deze verordening treedt in werking op den 1 Januarij 1800 en zestig.

Door den Raad dezer gemeente is ingediend het navolgend adres:

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Geeft met gepaste vrijmoedigheid te kennen de Raad der gemeente Assen;

Dat tot zijn leedwezen de behandeling van het ontwerp voor den voorgestelden Noorder-spoorweg in eene uwer laatste zittingen is verdaagd tot de nieuwe zitting in September;

Dat dit besluit den Raad en bijna alle ingezetenen van Nederland ten hoogste heeft bevreemd, daar men had mogen verwachten, dat deze zaak eindelijk eens werd afgedaan; tot die verwachting bestond alle grond, immers het vorige Ministerie werd door de Kamer gedrongen de zaak der spoorwegen niet slechts ter harte te nemen, maar ook de hand aan den ploeg te slaan; twee moties van uw medelid Mr. *J. R. Thorbecke* daartoe strekkende, werden door de Tweede Kamer aangenomen; het Ministerie week voor dien aandrang en het volgende, dat is 't tegenwoordige Ministerie, zou als 't ware het spoorweg Ministerie kunnen genoemd worden; van deze Regering wachtte men, dat zij niet alleen aan de pressie der Kamer, maar ook aan den wensch des volks zou voldoen, de Regering is niet in gebreke gebleven, zij heeft gedaan wat zij vermogt; men had dus billijk verwacht, dat de Kamer haar op dien weg volgen zou; het tegendeel heeft echter plaats gevonden; wel zijn de aangeboden ontwerpen door de Tweede Kamer onderzocht, de gemaakte aanmerkingen zijn door de Regering beantwoord, het ontwerp voor den Noorder-spoorweg zooveel noodig gewijzigd, maar toen men de behandeling der zaak in uwe vergadering had mogen te gemoet zien, werden op onverklaarbare wijze de beraadslagingen verdaagd.

Dat uitstellen, Mijne Heeren, dat spreken zonder doen, heeft overal een treurigen indruk gemaakt, maar nog is er niets verloren dan een weinig tijd, hoe kostbaar die ook zijn moge, het uitstel behoeft geen afstel te zijn, en het is daarom, dat de Raad van Assen vrijmoedig maar ernstig, met zoovele anderen u verzoekt, dat eindelijk de zaak ook bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal haar beslag erlange.

KERK- EN SCHOOLNIEUWS.

Ter vervulling der aanstaande vacature, door de beroeping van ds. W. *Hoevers* naar Leeuwarden, is door den kerkeraad der Herv. gemeente te Franeker het navolgend alph. twaalftal opgemaakt: dd. *Bakhoven* te Bunnik, *Koopmans v. Boekeren* te Eelde: *de Groot* te Ruinerwold; *Hofstede de Groot* theol. doct. te Rottum, *Busch Keizer* te Schingen c. a, *Kolff* te Oudewater; *van Kuijk* te Hoogersmilde; *Posthumus Meijer* te Doesburg, *Reneman* te Harich c. a., *Rogge* te Oud- en Roodkerk, *Snellebrand* theol. doct. te St. Maarten en Valkoog, en *Zwart* te Boskoop,

REGTSZAKEN.

Arrondissements-Regtbank te Assen.

21 Sept, P. V, te Veenhuizen, gemeente Norg, wegens 't graven van turf zonder consent, de eisch niet ontvankelijk verklaard. — E H. wed. W. te Paterswolde, wegens 't graven van turf zonder consent, veroordeeld tot f 200 boete en subsidiair tot 6 dagen gevangenisstraf. — K. S. te Dalerveen, wegens frauduleuze invoer van zout, veroordeeld tot 1 maand gevangenisstraf. — J. H. te Horstee gemeente Onstwedde, wegens fraudleuze vervoer van zout, veroordeeld tot 1 maand gevangenisstraf. — G G. te Gasselte, wegens het vergrooten van eene partij opgenomen turf, veroordeeld tot f 400 boete en subsidiair tot 6 dagen gevangenisstraf. — B. J Z. te Stuifzand, wegens moedwillige mishandeling, als niet overtuigend bewezen, vrijgesproken. — H. S te Assen, wegens moedwillige mishandeling bij verstek veroordeeld tot 15 dagen cellulaire gevangenisstraf en f 8 boete. — E. Z. te Assen, wegens diefstal door middel van inklimming, gepleegd met oordeel des onderscheids, veroordeeld tot 8 dagen gevangenisstraf als zijnde gepleegd onder verzachtende omstandigheden.

INGEZONDEN STUKKEN.

Het onderstaande stuk, hoewel reeds vroeger ingezonden, is wegens plaatsgebrek teruggezet moeten worden.

Hoewel nu de zaak van het onderwijs door den Raad van Assen geregeld is, achten wij toch de opneming van dit stuk niet overbodig; welligt kan het elders zijn nut hebben, en spoort het dezen of genen gemeenteraad aan om bij verordening het verpligt schoolgaan vast te stellen; deze zaak zou dan een punt van opzettelijk onderzoek uitmaken bij Ged. Staten en welligt bij het Gouvernement.

Mijnheer de Redacteur!

Naar ik hoor, wordt er bij den Raad der gemeente Assen zeer ernstig aan gedacht, om in die gemeente het kosteloos schoolonderwijs in te voeren. Ik ben een groote voorstander van het kosteloos onderwijs, uit het oogpunt, dat daardoor het schoolgaan bij de minvermogenden zal bevorderd worden. De kosten van het onderwijs, die nu reeds grootendeels ten laste van de meervermogenden komen, zullen dan geheel ten hunnen laste gebragt worden. Zij zullen deze meerdere last zeker gewillig dragen, in de verwachting, dat zulks zal strekken tot heil hunner meer behoeftige medeburgers, en tot bevordering van veiligheid en orde in de Maatschappij. Om deze doeleinden te bereiken, is het echter noodig, dat de min gegoeden hunne kinderen ter school zenden; zoo ze dit niet doen, zijn de meerdere opofferingen der meervermogenden geheel doelloos, en het ware beter, dat de zaak bleef zooals zij is, daar velen, die thans half of heel schoolgeld betalen, nu de kinderen nog ter school zenden, hetgeen zij anders welligt niet zouden doen, omdat zij toch voor hun geld ook iets terug verlangen.

Grootelijks is het te betreuren, dat het verpligt schoolgaan niet in de nieuwe schoolwet is opgenomen.

Zou men echter, door plaatselijke verordeningen, niet het geregeld schoolgaan van *alle* kinderen kunnen bevorderen, b. v. door eene boete te bepalen, wanneer een kind, zonder wettige verhinderingen, in de verordening bepaaldelijk op te noemen, een, twee, drie of meerdere dagen van school wegbleef?

Maar men beperkt hierdoor de vrijheid der Ingezetenen, zal iemand mij tegenvoeren.

Dit is zoo, maar wordt die vrijheid ook niet beperkt bij het bestaan van besmettelijke ziekten onder de menschen en onder het vee, om brand te voorkomen, om regelmaat in het bouwen daar te stellen, etc. etc.? Beperkt men de vrijheid van onderwijs niet, door te bepalen dat geene ongevaccineerde kinderen ter school mogen komen, niettegenstaande veler godsdienstige overtuiging de vaccinatie niet toelaat?

In deze gevallen wordt de vrijheid van den enkelen burger besnoeid voor het heil van het algemeen, maar bij het verpligt schoolgaan, wordt die vrijheid bekort, in de *eerste* plaats voor het heil van den burger zelven en slechts in de *tweede* plaats voor het heil van het algemeen.

Maar, zegt een ander, de algemeene wetgever heeft in de schoolwet het verpligt schoolgaan niet opgenomen, en daarom mag de plaatselijke wetgever die ook niet invoeren.

Doch de algemeene wetgever heeft ook niet direct *verboden*, om in de eene of andere gemeente het verpligt schoolgaan bij verordening vast te stellen.

Bij de vorige schoolwet was geene verpligting tot betaling van schoolgeld opgenomen, en toch was, bij Provinciale verordening in Groningen en Drenthe zoodanige verpligting ingevoerd.

Ik heb begrepen, door middel van uw blad, hierop de aandacht van de leden van den Raad te moeten vestigen.

Kan men op de eene of andere wijze de minvermogenden niet dwingen, om hunne kinderen naar school te zenden, ik geloof, dat het beter zal zijn, het invoeren van kosteloos onderwijs achterwege te laten

Assen, 14 Sept. 1859. X.

Advertentien.

Gewone Vergadering

van 't Departement Assen der Maatschappij: tot Nut van 't Algemeen, op Woensdag den 28 September 1859, des avonds te zeven uren:

Namens 't Bestuur,
A. Th. HOSTEIJN,
Secretaris.

Te behandelen zaken:
Verslag wegens de herhalingschool.
" " " spaarbank.
" " " volksleesbibliotheek.
" van den afgev. ter algemeene vergadering.
Rek. en verantwoording van den Penningmeester, enz.

De ondergeteekende heeft de eer aan OUDERS of VOOGDEN te berigten, dat de **WINTER-CURSUS** den eersten Woensdag in October kan hervat worden.

Geeft tevens aan belanghebbende OUDERS of VOOGDEN te kennen, dat bij zijne vroegere methode van onderwijs, door verder streven naar eene gewenschte houding, voor de daaraan behoefte hebbende jeugd, de **KAMER-GYMNASTIE** of voorbehoedende en genezende ligchaamsbewegingen, naar de leiding van Dr. SCHREBER en Dr. MORITZ KLOSS zal beoefénd worden.

Voor zelfoefening, hetgeen hoofdzakelijk aan de verwachting moet beantwoorden, dient de leerling zich te voorzien van een **halterboekje** en **halters**, welke gemakkelijk verkrijgbaar zullen gesteld worden.

Neemt tevens de vrijheid beleefdelijk te herinneren, dat, met uitzondering van vertrek of ziekte, de bijwoning der cursus, hetzij ook gedeeltelijk, voor eene geheele cursus gerekend wordt.

P. BEKKER,
Stads-dansmr. en Kamer-Gymnastie Onderw.
te Groningen.

Heeren Jagers!

't **JAGTVELD** te Wijster, groot p. m. 3000 bunder, ***met veel wild***, is open voor elken JAGER, tegen ***1 gulden*** dezen jagttijd en ***15 cents*** per dag.

BEWIJZEN bij de ondergeteekenden

J. OOSTERLOO.
L. DE WEERD.

Publieke Verkooping van Garven Boekweit,

voor den heer ELZO TONCKENS te Smilde, en wel de **DERDE GARVE** in het Kieltot en de **VOLLEGARVE** op de plaatsen tusschen de Jonkers- en Grietmanswijken te Smilde, dewelke zal plaats hebben op Zaturdag den 24 September 1859, des namiddags 2 uur, bij AALTJE LUXWOLDA in de *Nieuwe Veenhoop* te Smilde

Notaris H. H. VAN LIER.

VEEN, onder Halen.

Ten verzoeke van de Wed. en Erven R M. OLDEJANS te Halen, zal de Notaris Mr. J. T. KIJMMEL te Westerbork, op **Maandag den 3den October** des v. m ten 10 ure. ten huize van J BENING te Halen, publiek verkoopen:

1/70 AANDEEL of nagenoeg **$8\frac{1}{4}$ bunders** in het ***MANDEVEEN*** van ***Hoog- en Laaghalen.***

Westerbork, 18 September 1859.

COCOS-ZEEP.

Deze **ZEEP** schuimt sterk, reinigt oogenblikkelijk, ontneemt alle scherpte aan de huid, maakt haar zacht en blank en geeft haar een jeugdig frisschen tint. Men koopt een groot stuk voor 15 Ct.

Bij het wasschen van gekleurde Goederen en Zijden en Wollen Stoffen, doet zij, van eene zuiverder en minder scherpe loog bereid, de kleuren minder aan en maakt de wol niet hard.

De goede echte soort van het **VERKOOPHUIS** heeft den naam H. KERCKHOFF zoowel op de Zeep als op het Etiquet. Zij onderscheidt zich bovendien van de nagemaakte soorten door hare witte en doorschijnende kleur, door droogte en hardheid in het aanvoelen. De nagemaakte gelijken in kleur en aanvoelen veel op eene vetkaars.

Wij verzoeken de Dépôthouders instantelijk hunne Kalanten op deze bijzonderheden opmerkzaam te maken.

HET PERSISCH INSECTENPOEDER

doodt oogenblikkelijk Weegluizen, Vlooijen, Motten, Bladluizen, Mieren en alle andere ongedierten. Wij verkoopen het in zakjes voor 50 cents.

PORTMAN'SCHE **POLITOER-** of **WRIJFWAS**, met gebruiksaanwijzing. Het fleschje 15 cts.

Brabänder's Chocolade-koekjes

met worm-afdrijvende zelfstandigheden, zijn uitmuntend in hunne werking en worden gaarne door de kinderen genomen.

De Geneesheeren BEIJER, GEERLING, HOPMAN en FAHRMEISTER hebben ze met het beste gevolg aangewend en spreken er met veel lof van.

Zij kosten 40 cents het doosje.

Het gunstig bekende ***Schumachers Poetspoeder***, dat het spoedigst en op de gemakkelijkste wijze het Metaal schoonmaakt, is weder voorhanden.

VLIEGENLIJM, om vliegen te vangen, het fleschje 20 cents.

BRABÄNDERS **STIJFSELGLANS**, doet het ijzer glad en gemakkelijk over het goed heenloopen en het goed krijgt een mooijen glans. Een Zakje kost 13 cents.

De nieuwe ***MINERALE LIJM*** is kleurloos, doorschijnend als glas en hecht het gebroken voorwerp, het zij van Porcelein, Glas, Hout, Marmer, IJzer of ander Metaal zoo stevig aan elkander, dat het eer op eene andere plaats, dan op de gelijmde breken zal. Een fleschje kost 30 Cents.

Het ***VLEKKENWATER*** neemt alle mogelijke vetvlekken weg uit Zijden, Wollen en andere Stoffen, zonder de kleuren in het minst te veranderen. Prijs per Flacon 40 Ct., groote Flesch f 1—.

Amsterdam, VERKOOPHUIS.
Assen, H. P. A VAN GORCUM.
Coevorden, C. J. van der SCHEER.
Dedemsvaart, H. L. v. d. VECHT.
Gorredijk, S. G. ZWART.
Hoogeveen, JAN van der WOLDE Jr.
Meppel, A. JEULEN.
Oldemarkt, C. VAN DER WENDEN.
Steenwijk, K. TIMMERMANS.

en in de bekende Dépôts in de andere steden.

Wie vrolijk is, is rijk!

„Een vrolijk hart," zegt de wijze Koning SALOMO [Spreuken XV: 15], „is een gedurige maaltijd." Alle schrijvers over de gezondheidsleer zijn eenstemmig in de verklaring, dat het lagchen de gezondste ligchaamsbeweging is, de spijsvertering bevordert en het leven verlengt.

Wie vrolijkheid zoekt, wie lagchen wil, abonnere zich, voor slechts ***vier Gulden*** in het geheele jaar, op

MOMUS, Tijdschrift voor Lagchers,

voor ***GROL & COMP.***

Om over den Inhoud van dit Geestigste, Boeijendste en Joligste aller Tijdschriften eenigzins te laten oordeelen, deelen wij een klein gedeelte mede van hetgeen de reeds verschenen Afleveringen bevatten:

Fragment uit het dagboek van eene vlooi. — Aan mijn kanarievogel. — Trouwen op 't goedkoopst. — Kippig. — Carolina! ach, waarom dan niet? — Een heel pleizierig nachtelijk avontuur. — Een huisselijk drama. — In gedachten. — Herinneringen uit ons dorp. — Een sprookje, dat Moeder de Gans vergeten heeft te vertellen. — Twee klopgeesten en een medium (*met eene houtsneê*). — Zoo zijn er. — De twee wenschen. — De boeman voor groote kinderen. — Tante Saar. — Doofheid. — Een moderne vrijer. — Wat wind is — Eene logée. — Briefstijl voor minnende harten. (*Liefdesverklaring van een Deurwaardersklerk, in den vorm eener dagvaarding.*) — Studiën in het koffijhuis. — De Jan Hen. — Pandverbeuren. — Speculatie. — Raad voor kaalhoofdigen. — Een dag naar buiten. — De vrouw, die de broek aan heeft. — Huismiddeltjes. — De vrouw die men bemint, en de vrouw die men niet bemint. — Kruiwagens. — De sigarenkoker. — Niemand. — Herinneringen uit de school. — Een heldendicht. — De liefde van eene oude vrijster. — Een dichter. — Mengelmoes, enz, enz., enz.

Humoristische en satyrieke novellen en schetsen, typen uit het leven, jolige verzen, piquante zetten, kwinkslagen, nijen, anecdotes en geestige gedachten wisselen elkander af en men vindt hier de meest mogelijke verscheidenheid. Vier en-twintig afleveringen vormen eenen jaargang, welke een schat van humor, ironie en satyrie bevat, geschikt om den grootsten kwezel of kniesoor vrolijk te stemmen, alle landerigheid en kwade luim te verjagen en zieken zich gezond te doen lagchen. — Na een bestaan van een half jaar telt dit exceptionnele Tijdschrift reeds meer dan ***DUIZEND*** Inteekenaars, hetgeen in ons land eene zeldzaamheid is.

Men teekent in bij den Uitgever W. F. C BEERSTECHER, te Amsterdam, en verder alom.

MARKTBERIGTEN.

Groningen, 20 Sept.

Tarwe, 1858,	70 ℔	f 0-00		
—— Oml. 1859	72	- 7-30		
—— dito	74	- 7-70		
—— Old.	70	- 6-70		
—— dito	72	- 7-10		
Rogge, N. Inl.	66	- 6-60		
—— dito	68	5-90		
—— dito	70	- 6-20		
Haver, dikke	40	- 3-20		
—— dito	42	- 3-40		
—— Voer	36	- 2-90		
—— dito	40	- 3-30		
—— Zwarte	36	- 2-55		
—— dito	38	- 2-85		

Gerst, N. Winter	54 ℔	f 4-8·
—— dito	56	- 5 20
—— Zomer	56	- 0-00
—— Knobbe	58	- 5-15
Boekweit, Zand	62	- 4-95
—— dito	64	- 5-35
—— N. Zwarte	64	- 5-15
—— Veen	64	- 4-95
Paardeboonen N.		f 6-00 a 6-70
Groene Erwt.		- 8-00 a 10-0
Graauwe dito		- 9-00 a 12-00
Koolzaad 1859		9-75 a 10-50
Gort, grove		- 0-00 a 8-25
—— parel		-10-00 a 12-00
Olie, raap p. v.		-32-50 a 00-00
Boter, 1e soort.		-38-00 a 40-00
—— 2e »		-34-00 a 36-00

Tarwe en Rogge iets meer gevraagd en 10 ct. hooger verkocht. — Boekweit en Gerst mede ruim prijshoudend. — Haver tot vorige prijzen wel afgaande. — Boonen iets aangenamer. — Koolzaad prijshoudend. — Mosterdzaad niet driftiger. — Gort in een doen.

Oldemarkt, 17 Sept. Boter per $\frac{1}{8}$ vat f 23.25.

Noordwolde, 15 Sept. Rogge f 6.30 a 6.70. — Boekweit f 5.60 a 0.00 — Boter f 1.00 a 1.04 het Ned pd.

OOSTERWOLDE, 19 Sept. Rogge f 6.50 tot f 6.10. — Zandboekweit f 6.20 a f 5.90. — Veenboekweit f 5.25 a f 0.00.

Heerenveen, 17 Sept. Rogge f 6.00 a f 6.60. Boekweit f 5.00 a f 6.20. Boter per $\frac{1}{4}$ vat f 48.00.

Steenwijk, 19 Sept. Rogge f 0.00 a f 0.00 — Boekweit f 0.00 a f 0.00. Boter per $\frac{1}{8}$ v. f 20.00 a 21.00.

AMSTERDAM, 19 Sept. TARWE tot ruim vorige prijzen verkocht: 132 133 ℔ oude witte bonte Poolsche f 320, f 325; 130 ℔ jarige dito f 300; 131 ℔ jarige bonte dito f 285, 287; 129 ℔ dito 275; 129 ℔ Nassau-Dietsche f 280; 160/2 ℔ jarige Bovenl. f 265. — ROGGE iets hooger met veel handel; 125 ℔ Pruissische f 187; 122, 123 ℔ mindere dito f 178, 180; 124 ℔ Galatz f 178; 119 ℔ nieuwe Archangel f 163; 117 118 ℔ Petersburger f 155, 157; 115, 116 ℔ dito f 153, 155, 117 ℔ dito f 158 bij gerijf. — GARST ruim prijshoudend; 110 ℔ jarige Deensche f 172; 108 ℔ jarige Fransche f 170.— HAVER in een doen, 75 ℔ nieuwe Friesche Voeder f 105; Deensche f $7\frac{1}{2}$ per 100 kilo. — BOEKWEIT f 4 hooger; 118 ℔ Holsteinsche f 170. — KOOLZAAD op het najaar £ $\frac{1}{2}$ lager; op het voorjaar £ $\frac{1}{2}$ hooger; Deensch £ $54\frac{1}{2}$ Pommer Röbs £ 50; op 9 v. Olie in Sept. £ $55\frac{1}{2}$; Oct. £ 56; Nov. £ 57; April £ 61. — LIJNZAAD flaauw; 107/8 ℔ Riga f 7^3_4; 116 ℔ Friesch f $307\frac{1}{2}$; 119 ℔ Dantziger Dederzaad f 305. — RAAPOLIE dadelijk en op levering iets flaauwer; op 6 weken f 35; Vliegend f $33\frac{3}{4}$; 1o. October f $33\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; Nov. f $33\frac{3}{4}$, 34; Dec. f $34\frac{1}{4}$; Mei f $35\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$. — LIJNOLIE dadelijk en op levering lager afgegeven; op 6 weken f 34; Vliegend f $32\frac{3}{4}$, 1o. Oct. f $32\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$: Nov. f 33, $32\frac{3}{4}$; Dec. f $32\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$; Voorjaar f 32. — HENNEPOLIE op zes weken f $37\frac{1}{2}$; Vliegend f $36\frac{1}{4}$. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 60 a f 64. — LIJNKOEKEN per 104 stuks f $8\frac{1}{2}$ a f $10\frac{1}{2}$.

Kamper-Eilands HOOI f 13 a $15\frac{1}{2}$.

SCHIEDAM, 17 Sept. MOUTWIJN f $14\frac{1}{4}$ per vat contant, met kleinen handel. — JENEVER 100 pct. Amst proef f $17\frac{3}{4}$ a f $18\frac{1}{4}$ per vat contant bij partij.

Veemarkten.

GRONINGEN 20 Sept. De markt was heden tamelijk voorzien van runderen, dezelve waren evenwel van geringe kwaliteit en er werd niet veel verkocht, van schapen was een ruime aanvoer en was de handel willig; van varkens was de markt weder ruim voorzien, met veel verkoop, ofschoon alles niet zoo grif werd opgeruimd als ll. Dingsdag: ouden van f 32 tot f 38 en zijn er twee oude varkens in één koop verkocht voor f 112; biggen van f 6 tot f 17 a f 28 en hooger.

LONDEN 10 Sept. De aanvoer ter veemarkt bestond uit 5770 runderen, 136 kalveren en 29,400 schapen. Alles lager verkocht.

239e Staats-Loterij.

Prijzen van f 100 *en daarenboven* — 5e klasse.

13de lijst. No. 4533 f 1500. No. 14387 f 1000. Nos. 6641, 10670 en 14519 ieder f 400. Nos. 3499, 15966 en 15939 ieder f 200. Nos. 9334, 13844, 15172 en 19162 ieder f 100.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 1859.

	pCt.	19 Sept.	20 Sept.
Nederl. W.S.	$2\frac{1}{2}$	$64\frac{15}{16}$	$64\frac{3}{4}$
—	3	$78\frac{1}{4}$	$78\frac{1}{4}$
—	4	99	$98\frac{3}{4}$
Amort. Synd.	$3\frac{1}{2}$	$95\frac{1}{4}$	
Handelm.	$4\frac{1}{2}$	128	$127\frac{1}{4}$
O. I. Leening	4	$98\frac{1}{4}$	
Aand. H. Spw.			
—— R. ——	$4\frac{1}{2}$		
N. B.	$\frac{1}{2}$		
Maats. Weld.			
Rusland,			
Obl Hope	5	$104\frac{3}{8}$	$104\frac{3}{8}$
Cert. 1831/33	5		
Dito 1840	4		
— Stieglits	4	$83\frac{1}{4}$	$83\frac{1}{8}$
— Nieuwe	4		$82\frac{1}{2}$
— 5e Serie	5	$93\frac{1}{4}$	$93\frac{1}{8}$
— 1855 6e S.	5	$100\frac{3}{4}$	$100\frac{3}{4}$
— van Ass.	6	65	

	pCt.	19 Sept.	20 Sept.
Polen,			
Aand. fl 500	f	156	
Obl.	4		
Spanje, Obl.	$1\frac{1}{2}$	$34\frac{3}{16}$	$35\frac{15}{16}$
Obligatien	3	$45\frac{3}{4}$	$45\frac{1}{2}$
Binnenl.	3	44	$43\frac{11}{16}$
Amortisable		$11\frac{1}{8}$	$11\frac{1}{16}$
Bewijs. Coup.		$4\frac{3}{4}$	
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5		
—— ——	4		
—— Metal.	5	$55\frac{3}{16}$	$54\frac{1}{8}$
— RenteA.	5	$74\frac{3}{16}$	$74\frac{5}{16}$
— Nation.	5	$59\frac{3}{4}$	$59\frac{11}{16}$
—— ——	$2\frac{1}{2}$	$29\frac{3}{8}$	$29\frac{3}{8}$
Belgie, Cert.			
Rothschild	$2\frac{1}{2}$	$51\frac{3}{4}$	
Portug., Obl.	3	$44\frac{15}{16}$	$44\frac{15}{16}$
Brazilien	5		
Weener aandeelen	4		

19 Sept. Nationale fondsen waren heden zeer vast.

Van buitenlandsche fondsen waren Spaansche en Oostenrijksche minder geanimeerd; Russische, 6e serie, flaauwer; terwijl Oostenrijksche, bij eenigen handel, iets williger sluiten.

20 Sept. Nationale fondsen waren op nieuw iets gunstiger gestemd. De buitenlandsche markt was daarentegen iets trager, daarvan nogtans uitgezonderd de Venezuelasche fondsen, die tot merkelijk hoogere prijzen verhandeld werden.

DE VERTELLER ENZ.

Eene vrouw te Rouaan had onlangs, behalve andere visch, zeekreeften te koop. Een leegiooper bekeek ze en bragt al spelende zijnen rotting tusschen de scharen van een dezer dieren. Hij bewonderde de sterkte er van maar zeide daarop:

„De hardheid van het hout maakt, dat het beest zoo krachtig is, bij een zachter voorwerp zal het wel niet zoo erg wezen"

„Gekheid" zei de vischvrouw; „is dat jouw hond" ja zei de man, „nu waag zijn staart er eens aan, dan zal je eens wat zien."

De ongeloovige riep zijn hond en stak den staart tusschen de scharen van den kreeft, waarop de hond verwaarlijk aan 't janken ging en zijn best deed zich van den kreeft te ontslaan. De vischvrouw gilde het uit van pleizier. Maar eensklaps liet de man den hond los en die aan 't loopen, zoo heb je niet; 't beest was weldra in een dwarsstraat verdwenen. Van 't lagchen en van de verbazing bekomen, zei nu de vrouw.

„Och man, roep nu je hond maar weerom, want je ziet hoe hij met mijn kreeft op den loop ging."

„Wat" antwoordde de man, „roep jij je kreeft weerom, want die heeft mijn hond beet. Maar om je gerust te stellen zal ik ze allebei naloopen." De vischvrouw heeft nog haar kreeft niet terug.

In de nabuurschap van Wallis, in Engeland, vindt men aan een zeer lagen rijweg, welke somtijds onder water staat, een paal met het volgende opschrift: Als dit opschrift onder water staat, dan is de weg niet bruikbaar.

Bij gelegenheid van het springen van den ketsel eener stoomboot op de Mississippi was onder anderen een man, die een groot vermogen had, verongelukt, wiens lijk nogthans niet terug gevonden werd. Dit gaf aanleiding tot een proces, daar men den erfgenamen het regt betwistte de erfenis te aanvaarden, op grond, dat de dood van den erflater nog niet geconstateerd en nog aan twijfel onderhevig was. Onder hen die als getuigen gedagvaard waren, was ook een Duitscher welke dien man goed gekend had Toen hem de vraag gedaan werd wanneer en waar hij den vermisten persoon het laatst gezien had, gaf hij ten antwoord: „Ik heb hem het laatst gezien aan boord der stoomboot."

Reeds meende de partij, die den dood van den erflater bestreed de zaak gewonnen te hebben; maar de regter ondervroeg de getuige nader: „Is dan die vermiste persoon nog door u gezien na de ontploffing?" vroeg hij. „Ja" was het antwoord, „ik sprong juist met den schoorsteen in de lucht en hij kwam mij juist tegen toen hij weer naar omlaag viel."

Gedrukt bij GRATAMA *te Assen.*